(כה) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הָשֵׁב אֶת־מַטֵּה אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת לִבְנֵי־מֶרִי וּתְכַל תְּלוּנֹּתָם מֵעָלַי וְלֹא יָמֻתוּ׃

כה וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה, אָתֵיב יָת חֻטְרָא דְאַהֲרֹן לִקְדָם סָהֲדוּתָא, לְמַטְּרָא לְאָת, לְעַמָּא סָרְבָנָא; וִיסוּפַן תֻּרְעֲמָתְהוֹן מִן קֳדָמַי, וְלָא יְמוּתוּן.

רש"י ◄ ותכל תלונתם: כמו ותכלה תלונתם, לשון זה שם מפעל יחיד לשון נקבה, כמו תלונתם מרמורי"ש בלעז. ויש חלוק בין תלונתם לתלונותם; תלונתם תלונה אחת, תלונותם שם דבר בלשון יחיד ואפלו הם תלונות הרבה. למשמרת לאות: לזכרון שבחרתי באהרן הכהן ולא ילונו עוד על הכהנה.

(כו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה׃

כו וַעֲבַד, מֹשֶׁה: כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָתֵיהּ, כֵּין עֲבַד.

(כז) וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הֵן גָּוַעְנוּ אָבַדְנוּ כֻּלָּנוּ אָבָדְנוּ׃

כז וַאֲמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְמֹשֶׁה לְמֵימַר: הָא מִנַּנָא קְטִילַת חַרְבָּא הָא מִנַּנָא בְּלַעַת אַרְעָא, וְהָא מִנַּנָא מִיתוּ בְּמוֹתָנָא.

(כח) כֹּל הַקָּרֵב | הַקָּרֵב אֶל־מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הַאִם תַּמְנוּ לִגְוֹעַ׃

כח כֹּל דְּקָרֵיב מִקְרַב לְמַשְׁכְּנָא דַייָ, מָאִית; הָא אֲנַחְנָא סָיְפִין, לְמֵמָת.

רש"י ◄ כל הקרב הקרב וגו': אין אנו יכולין להיות זהירין בכך, כלנו רשאין להכנס לחצר אהל מועד ואחד שיקריב עצמו יותר מחבריו ויכנס לתוך אהל מועד ימות. האם תמנו לגוע: שמא הפקרנו למיתה?

יח (א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבֵית־אָבִיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֺן הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֺן כְּהֻנַּתְכֶם׃

א וַאֲמַר יְיָ, לְאַהֲרֹן, אַתְּ וּבְנָךְ וּבֵית אֲבוּךְ עִמָּךְ, תְּסַלְּחוּן עַל חוֹבֵי מַקְדְּשָׁא; וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ, תְּסַלְּחוּן עַל חוֹבֵי כְּהֻנַּתְכוֹן.

רש"י ◄ ויאמר ה' אל אהרן: (ספרי) למשה אמר, שיאמר לאהרן, להזהירו על תקנת ישראל שלא יכנסו למקדש. אתה ובניך ובית אביך: הם בני קהת אבי עמרם. תשאו את עון המקדש: עליכם אני מטיל ענש הזרים שיחטאו בעסקי הדברים המקדשים המסורים לכם, הוא האהל והארון והשלחן וכלי הקדש אתם תשבו ותזהירו על כל זר הבא לגע. ואתה ובניך: הכהנים. תשאו את עון כהנתכם: שאינה מסורה ללוים, ותזהירו הלוים השוגגים, שלא יגעו אליכם בעבודתכם.

(ב) וְגַם אֶת־אַחֶיךָ מַטֵּה לֵוִי שֵׁבֶט אָבִיךָ הַקְרֵב אִתָּךְ וְיִלָּווּ עָלֶיךָ וִישָׁרְתוּךָ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ לִפְנֵי אֹהֶל הָעֵדֻת׃

ב וְאַף יָת אֲחָךְ שִׁבְטָא דְלֵוִי שִׁבְטָא דַאֲבוּךְ, קָרֵיב לְוָתָךְ, וְיִתּוֹסְפוּן עֲלָךְ, וִישַׁמְּשׁוּנָךְ; וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ, קֳדָם מַשְׁכְּנָא דְסָהֲדוּתָא.

רש"י ◄ וגם את אחיך: בני גרשון ובניו ומררי. וילוו: יתחברו אליכם להזהיר גם את הזרים מלהתקרב אליהם. וישרתוך: בשמירת השערים ולמנות מהם גזברין ואמרכלין (זבחים כו)

(ג) וְשָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתְּךָ וּמִשְׁמֶרֶת כָּל־הָאֹהֶל אַךְ אֶל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרָבוּ וְלֹא־יָמֻתוּ גַם־הֵם גַּם־אַתֶּם׃

ג וְיִטְּרוּן, מַטַּרְתָּךְ, וּמַטְּרַת, כָּל מַשְׁכְּנָא: בְּרַם לְמָנֵי קוּדְשָׁא וּלְמַדְבְּחָא לָא יִקְרְבוּן, וְלָא יְמוּתוּן אַף אִנּוּן אַף אַתּוּן.

(ד) וְנִלְווּ עָלֶיךָ וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכֹל עֲבֹדַת הָאֹהֶל וְזָר לֹא־יִקְרַב אֲלֵיכֶם׃

ד וְיִתּוֹסְפוּן עֲלָךְ וְיִטְּרוּן יָת מַטְּרַת מַשְׁכַּן זִמְנָא, לְכֹל פָּלְחַן מַשְׁכְּנָא; וְחִילוֹנַי, לָא יִקְרַב לְוָתְכוֹן.

רש"י ◄ וזר לא יקרב אליכם: אתכם אני מזהיר על כך.

(ה) וּשְׁמַרְתֶּם אֵת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֵת מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד קֶצֶף עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

ה וְתִטְּרוּן, יָת מַטְּרַת קוּדְשָׁא, וְיָת, מַטְּרַת מַדְבְּחָא; וְלָא יְהֵי עוֹד רֻגְזָא, עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רש"י ◄ ולא יהיה עוד קצף: (ספרי) כמו שהיה כבר, שנאמר (במדבר יז) "כי יצא הקצף".

(ו) וַאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי אֶת־אֲחֵיכֶם הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֶם מַתָּנָה נְתֻנִים לַיהוָה לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃

ו וַאֲנָא, הָא קָרֵיבִית יָת אֲחֵיכוֹן לֵיוָאֵי, מִגּוֹ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכוֹן מַתְּנָא יְהִיבִין, קֳדָם יְיָ, לְמִפְלַח, יָת פָּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא.

רש"י ◄ לכם מתנה נתנים: יכול, לעבודתכם של הדיוט? תלמוד לומר: "לה'", כמו שמפרש למעלה, לשמר משמרת גזברין ואמרכלין.

(ז) וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנַּתְכֶם לְכָל־דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מַתָּנָה אֶתֵּן אֶת־כְּהֻנַּתְכֶם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃

ז וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ תִּטְּרוּן יָת כְּהֻנַּתְכוֹן לְכָל פִּתְגָם מַדְבְּחָא, וּלְמִגָּיו לְפָרֻכְתָּא וְתִפְלְחוּן; פָּלְחַן מַתְּנָא, אֶתֵּין יָת כְּהֻנַּתְכוֹן, וְחִילוֹנַי דְּיִקְרַב, יִתְקְטִיל.

רש"י ◄ עבדת מתנה: במתנה נתתיה לכם.

(ח) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ אֶת־מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמֹתָי לְכָל־קָדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְךָ נְתַתִּים לְמָשְׁחָה וּלְבָנֶיךָ לְחָק־עוֹלָם׃

ח וּמַלֵּיל יְיָ, עִם אַהֲרֹן, וַאֲנָא הָא יְהָבִית לָךְ, יָת מַטְּרַת אַפְרָשׁוּתָי: לְכָל קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יְהַבְתִּנּוּן לִרְבוּ, וְלִבְנָךְ לִקְיָם עָלָם.

רש"י ◄ ואני הנה נתתי לך: (ספרי) בשמחה. לשון שמחה הוא זה, כמו (שמות ד) "הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו". משל למלך שנתן שדה לאוהבו ולא כתב ולא חתם ולא העלה בערכאין. בא אחד וערער (עליו) על השדה, אמר לו המלך: כל מי שירצה יבא ויערער לנגדך; הריני כותב וחותם לך ומעלה בערכאין. אף כאן, לפי שבא קרח וערער כנגד אהרן על הכהנה, בא הכתוב ונתן לו (חולין קלג) כ"ד מתנות כהנה בברית מלח עולם, ולכך נסמכה פרשה זו לכאן. משמרת תרומתי: שאתה צריך לשמרן בטהרה. למשחה: לגדלה. (ספרי)

(ט) זֶה־יִהְיֶה לְךָ מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים מִן־הָאֵשׁ כָּל־קָרְבָּנָם לְכָל־מִנְחָתָם וּלְכָל־חַטָּאתָם וּלְכָל־אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ לִי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים לְךָ הוּא וּלְבָנֶיךָ׃

ט דֵּין יְהֵי לָךְ מִקֹּדֶשׁ קוּדְשַׁיָּא, מוֹתַר מִן אֶשָּׁתָא: כָּל קֻרְבָּנְהוֹן לְכָל מִנְחָתְהוֹן וּלְכָל חַטָּוָתְהוֹן, וּלְכָל אֲשָׁמְהוֹן דִּיתִיבוּן קֳדָמַי קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין דִּילָךְ הוּא, וְדִבְנָךְ.

רש"י ◄ מן האש: לאחר הקטרת האשים. כל קרבנם: כגון זבחי שלמי צבור. מנחתם. חטאתם ואשמם: כמשמעו. אשר ישיבו לי: זה גזל הגר.

(י) בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל־זָכָר יֹאכַל אֹתוֹ קֹדֶשׁ יִהְיֶה־לָּךְ׃

י בְּקֹדֶשׁ קוּדְשִׁין, תֵּיכְלִנֵּיהּ; כָּל דְּכוּרָא יֵיכוֹל יָתֵיהּ, קוּדְשָׁא יְהֵי לָךְ.

רש"י ◄ בקדש הקדשים תאכלנו וגו': למד על קדשי קדשים, שאין נאכלין אלא בעזרה ולזכרי כהנה.

(יא) וְזֶה־לְּךָ תְּרוּמַת מַתָּנָם לְכָל־תְּנוּפֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ נְתַתִּים וּלְבָנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ אִתְּךָ לְחָק־עוֹלָם כָּל־טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכַל אֹתוֹ׃

יא וְדֵין לָךְ אַפְרָשׁוּת מַתְּנָתְהוֹן, לְכָל אֲרָמוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יְהַבְתִּנּוּן וְלִבְנָךְ וְלִבְנָתָךְ עִמָּךְ, לִקְיָם עָלָם: כָּל דִּדְכֵי בְּבֵיתָךְ, יֵיכוֹל יָתֵיהּ.

רש"י ◄ תרומת מתנם: המורם מן התודה ומהשלמים ואיל נזיר. לכל תנופת: שהרי אלו טעונין תנופה. כל טהור: (ספרי) ולא טמאים. דבר אחר: כל טהור, לרבות אשתו.

(יב) כֹּל חֵלֶב יִצְהָר וְכָל־חֵלֶב תִּירוֹשׁ וְדָגָן רֵאשִׁיתָם אֲשֶׁר־יִתְּנוּ לַיהוָה לְךָ נְתַתִּים׃

יב כֹּל טוּב מְשַׁח, וְכָל טוּב חֲמַר וַעֲבוּר רֵישִׁיתְהוֹן דְּיִתְּנוּן קֳדָם יְיָ, לָךְ יְהַבְתִּנּוּן.

רש"י ◄ ראשיתם: היא תרומה גדולה:

(יג) בִּכּוּרֵי כָּל־אֲשֶׁר בְּאַרְצָם אֲשֶׁר־יָבִיאוּ לַיהוָה לְךָ יִהְיֶה כָּל־טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכְלֶנּוּ׃

יג בִּכּוּרֵי כָּל דִּבְאַרְעֲהוֹן, דְּיַיְתוּן קֳדָם יְיָ דִּילָךְ יְהֵי: כָּל דִּדְכֵי בְּבֵיתָךְ, יֵיכְלִנֵּיהּ.

(יד) כָּל־חֵרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לְךָ יִהְיֶה׃

יד כָּל חֶרְמָא בְּיִשְׂרָאֵל, דִּילָךְ יְהֵי.

(טו) כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה יִהְיֶה־לָּךְ אַךְ | פָּדֹה תִפְדֶּה אֵת בְּכוֹר הָאָדָם וְאֵת בְּכוֹר־הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה׃

טו כָּל פָּתַח וַלְדָּא לְכָל בִּסְרָא דִּיקָרְבוּן קֳדָם יְיָ, בֶּאֱנָשָׁא וּבִבְעִירָא יְהֵי לָךְ: בְּרַם מִפְרַק תִּפְרוֹק, יָת בֻּכְרָא דֶּאֱנָשָׁא, וְיָת בֻּכְרָא דִּבְעִירָא מְסָאֲבָא, תִּפְרוֹק.

(טז) וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא׃

טז וּפֻרְקָנֵיהּ, מִבַּר יַרְחָא תִּפְרוֹק, בְּפֻרְסָנֵיהּ, כְּסַף חֲמֵשׁ סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא: עַסְרִין מָעִין, הוּא.

(יז) אַךְ בְּכוֹר־שׁוֹר אוֹ־בְכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ־בְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶת־דָּמָם תִּזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־חֶלְבָּם תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃

יז בְּרַם בֻּכְרָא דְתוֹרָא אוֹ בֻּכְרָא דְאִמְּרָא אוֹ בֻּכְרָא דְעִזָּא, לָא תִפְרוֹק קוּדְשָׁא אִנּוּן: יָת דִּמְהוֹן תִּזְרוֹק עַל מַדְבְּחָא, וְיָת תַּרְבְּהוֹן תַּסֵּיק קֻרְבַּן לְאִתְקַבָּלָא בְרַעֲוָא, קֳדָם יְיָ.

(יח) וּבְשָׂרָם יִהְיֶה־לָּךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וּכְשׁוֹק הַיָּמִין לְךָ יִהְיֶה׃

יח וּבִסְרְהוֹן, יְהֵי לָךְ: כְּחַדְיָא דַאֲרָמוּתָא וּכְשָׁקָא דְיַמִּינָא, דִּילָךְ יְהֵי.

רש"י ◄ כחזה התנופה וכשוק הימין: (זבחים נו) של שלמים שנאכלים לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם לשני ימים ולילה אחד, אף הבכור נאכל לשני ימים ולילה אחד. לך יהיה: (ספרי) בא רבי עקיבא ולמד והוסיף לך הכתוב "הויה" אחרת, שלא תאמר: כחזה ושוק של תודה, שאינו נאכל אלא יום ולילה:

(יט) כֹּל | תְּרוּמֹת הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה נָתַתִּי לְךָ וּלְבָנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ אִתְּךָ לְחָק־עוֹלָם בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִוא לִפְנֵי יְהוָה לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ׃

יט כֹּל אַפְרָשׁוּת קוּדְשַׁיָּא, דִּיפַרְשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ יְהָבִית לָךְ וְלִבְנָךְ וְלִבְנָתָךְ עִמָּךְ, לִקְיָם עָלָם: קְיָם מְלַח עָלְמָא הִיא קֳדָם יְיָ, לָךְ וְלִבְנָךְ עִמָּךְ.

רש"י ◄ כל תרומת הקדשים: מחבתה של פרשה זו כללה בתחלה וכללה בסוף ופרט באמצע. ברית מלח עולם: כרת ברית עם אהרן בדבר הבריא ומתקיים ומבריא את אחרים. ברית מלח: כברית הכרותה למלח, שאינו מסריח לעולם:

(כ) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחָל וְחֵלֶק לֹא־יִהְיֶה לְךָ בְּתוֹכָם אֲנִי חֶלְקְךָ וְנַחֲלָתְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

כ וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן, בְּאַרְעֲהוֹן לָא תַחְסֵין, וְחוּלָק, לָא יְהֵי לָךְ בֵּינֵיהוֹן: מַתְּנָן דִּיהַבִית לָךְ אִנּוּן חוּלָקָךְ וְאַחְסָנְתָּךְ, בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רש"י ◄ וחלק לא יהיה לך בתוכם: (ספרי) אף בבזה: